

't Hart op de Veluw – J.J. Cremer

Geschreven in oktober 1873.

Handschrift gedateerd Den Haag, febr. 1871 - 3 juni 1873. Koninklijke bibliotheek. 31 fol.

1e druk in: Het familieblad, januari 1874.

2^e druk: 'T hart op de Veluw : Overbetuwsche vertelling. - 's-Gravenhage : Gebr. Belinfante, 1875.

3e druk : 'T hart op de Veluw : Overbetuwsche vertelling. - 's-Gravenhage : Gebr. Belinfante, 1878. 77 p.

4e druk : 'T hart op de Veluw : ter voordracht gewijzigd door J.J. Cremer : drie exemplaren getrokken : uitsluitend eigendom van den schrijver. - Z.pl. : Gebr. Giunta D'Albani, 1878. 56 p. ; 25 cm. (Aanwezig in de koninklijke bibliotheek. Groot lettertype t.b.v. de voordrachten).

5e druk in: Overbetuwsche novellen. Romantische werken, deel 12. Amsterdam : D. Noothoven van Goor, 1881. p. 273-310

6e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden : A.W. Sijthoff, ca. 1881. 7^e druk. p. 254-288. Vijftigcents-editie, no. 18.

7e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1900. 9e druk. p. 254-288. Vijftigcents-editie, no. 18.

8e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1905. 10e druk. p. 254-288. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

9e druk in: Leidsche herdrukken. Leiden: A. W. Sijthoff, 1905. Leidsche herdrukken, no. 10: 't Hart op de Veluw - Deine-Meu - Van binnen en van buiten.

10e druk in: 't Pauweveerke, enz. tien novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [1909]. p. 3-37. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk. Deel 2. (Nieuwe uitgave van de Leidsche herdrukken).

11e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriekende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., ca. 1920. 11e druk. p. 254-288.

12 druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriekende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmij., ca. 1935. 12e druk. Romantische werken. p. 254-288.

Nieuws van den dag, 18 augustus 1873:

Nieuws van den dag, 17 november 1873:

Onze lezers die telken jare de lezingen van den Heer **Cremer** vol verlangen verbeiden, zullen zeker met genoegen vernemen dat Vrijdag 21 dezer de eerste lezing zal plaats hebben in Odéon. Den hoorders wacht dan eene nog onuitgegeven novelle, getiteld: „'t Hart op de Veluw.”

Nieuws van den dag, 26 november 1873:

't Hart op de Veluwe
DOOR
J. J. CREMER,
zal worden opgenomen in de Januari-aflevering van het **Familiëblad 1874.**

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 6 januari 1874:

* **Arnhem**, 4 Jan. De 4e buitengewone vergadering van 't hier bestaand departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, gister in *Musis Sacrum* gehouden, was bijzonder druk bezocht. En geen wonder, want als spreker trad daarin op de heer J. J. **Cremer**, van 's Gravenhage, die de vergadering vergastte op zijn laatste novelle, getiteld: „*Het hart op de Veluwe*”. Dat de verdienstelijke novellist en spreker de leden met hun dames een bijzonder aangename avond deed doorbrengen, zal wel niet betwijfeld worden door hen, die reeds in de gelegenheid zijn geweest, het talent van den heer Cremer te bewonderen.

Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant, 29 januari 1874:

De nieuwe Betuwsche novelle van den heer **Cremer**, 't *Hart op de Veluwe*, is opgenomen in het tijdschrift *Familieblad*, dat, onder redactie van den heer George Kepper, bij de Gebr. Belinfante te 's Gravenhage het licht ziet. Reden genoeg voor alle liefhebbers van goede lectuur, om genoemd maandschrift aan te schaffen, waarin zij ook behalve die novelle veel goeds kunnen aantreffen.

Arrondissements-Boekbank te Krefeld

Algemeen handelsblad 4 februari 1874:

FAMILIEBLAD.
1874. Afl. 1.
INHOUD:
CREMER, Het hart op de Veluwe.
KEPPER, Maandelijksch Overzicht.
PAUL HEIJSE, Moeder en Kind.
RICH. HOL, Muzikaal Overzicht.
PHOTOTYPIE, door M. VERVEER, naar eene
Schilderij van CH. ROCHUSSEN, de Voorpost.
PRIJS f 5 per Jaar. (3899)

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 16 februari 1874:

FAMILIEBLAD.

De FEBRUARI - AFLEVERING **ziet het**
Hecht en bevat o. a.:

George Kepper, Maandelijksch Overzicht.

J. J. Cremer, 't Hart op de Veluwe.

Trollope, Harry Heathcote van Gangoil.
Eene Australische geschiedenis, vertaald door Mevr.
Koorders—Boeke.

Rich. Hol, Muzikaal Overzicht.

Wintergezicht, door A. Vrolijk. (Chromo, bewerkt in de Kon. Steendrukkerij van Amand.) (1968)

Prijs /5 per jaar.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 1 april 1874:

HET HART OP DE VÊLUW,

DOOR

J. J. CREMER,

is opgenomen in den *nieuwen jaargang* van het

FAMILIEBLAD.

De INTEEKENING op dat Tijdschrift
blijft **alom opengesteld.** (3899)

Idem:

Gister avond trad de heer J. J. **Cremer** als spreker in *Oefening kweekt kennis* op. De zaal van *Diligentiâ* was meer dan overvol, zelfs op het orkest, waarvan het scherm was weggenomen, daar **Cremer** niet op den catheder maar voor een tafeltje stond, hadden een aantal menschen plaats genomen.

Cremer heeft, op de hem eigene wijze en met zijn bekend talent, een Geldersche novelle

voorgedragen, *het Hart op de Veluwe* getiteld: de geschiedenis van een rijken boerenzoon uit de Betuwe, die verliefd is geraakt op het mooie lieve nichtje van den armen blinden tolgaarder in de Veluwe, hoewel zijn ouders en met name zijn zelfzuchtige vader voor hem een andere keus hebben gedaan en hem wenschen uit te huwelijken aan de welgedane kolossale Nolleke, de dochter van den rijken boer Jansen.

Het spreekt van zelf, dat de vervulling van Bram's — zoo heet de jonkman — wenschen niet zoo gemakkelijk gaat; het geluk dient hem in zoo verre, dat hij, door het drinken van een verkoelenden drank ongesteld geworden, in de woning van den tolgaarder wordt opgenomen en daar door Dierkske — het meisje — met de teederste liefde verpleegd wordt, waardoor zij het hart steelt zoowel van Bram's ouders als van Nolleke, die echter niet weten, welke verhouding

Nolleke, die echter niet weten, welke verhouding tusschen die beiden bestaat.

Eindelijk komt toch alles teregt. Bram trouwt met Dierkske, en ook Nolleke heeft daar in 't eind vrede meê.

Teun, de veerknecht, die door het schrijven van een verdichten brief Nolleke tegen Bram heeft willen opzetten, en daarna Bram des avonds in het bosch opwacht, om hem te vermoorden, wordt in dit voornemen gestoord door de plotselinge verschijning van een hert, waarin hij den duivel meent te herkennen.

Door den schrik overmand, vlugt hij ijlings weg, struikelt over een boomstruik, ploft met zijn hoofd tegen een afgebrokkelden stam en wordt krankzinnig.

Dit is niet meer dan een losse omtrek der novelle, die vooral door voortreffelijke details uitmuntte; daar waren meesterlijke tafreeltjes

uitmuntte; daar waren meesterlijke tafreeltjes in. Als geheel kan *het Hart op de Veluwe* zeker de vergelijking met vroegere novellen van **Cremer**, zoo als *Deine-Meu*, *het Paauwenveerke*, *'t Blinkende Haantje* en anderen niet doorstaan; er was te weinig éénheid, te weinig innerlijk verband. Vooral misten wij, althans bij sommige figuren, die fijne karakterteekening, die zuivere motivering der handelingen, waardoor anders Cremer's novellen kunnen uitmunten. Van daar dat over het geheel iets onbestemds, iets nevelachtigs zweven bleef, en wij meer den indruk kregen van een avontuur dan van een drama. Doch de soms schitterend schoone details vergoedden zeer veel.

Spr. vond dan ook een grooten bijval en zag zich op nieuw als populair schrijver en redenaar gehuldigd.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 13 november 1874:

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 10 december 1874:

— Den 21n dezer zal de heer Cremer alhier zijn novelle *Het hart op de Veluwe* voordragen. Is de *Amst. Ct.* wel geïnformeerd, dan bestaat bij den heer **Cremer** het voornemen de leerlingen der tooneelschool uit te noodigen zijn voordragt bij te wonen. Een gelukkig denkbeeld voorzeker; want: „leeringen *wekken*, maar voorbeelden *trekken*” zegt het spreekwoord, en **Cremer** is een voorbeeld bij uitnemendheid.

JC.2

'T HART
OF
DE VÊLUW.

OVERBETUWSCHE VERTELLING

VAN
J. J. CREMER.

'S GRAVENHAGE,
GEBRS. BELINFANTE,
1875.

'T HART

OP

DE VÊLUW.

OVERBETUWSCHE VERTELLING

VAN

J. J. CREMER.

'S GRAVENHAGE. — 1875. — GEBR. BELINFANTE.

De locomotief, 17 februari 1875:

— Van J. J. **Cremar** is weder eene overbetuweche novelle verschenen: *'t Hart op de Veluwe*. Niemand zegt *hart*, wanneer hij *hart* bedoelt, of schrijft den naam der *Veluwe* met een (er is geen hollandsch woord voor) sesent circumflexe. Doch zoo zeer is het overbetuweach patois **Cremar** tot eene tweede natuur geworden, dat hij er zich ook bij het samenstellen zijner titels van bedient. Die onvermijdelijke overdrifving is eene der schaduwzijden van het genre. Voor het overige is deze nieuwe vertelling vooral niet minder fraai dan de meeste vroegere. Men ontvangt er weder denzelfden weldadigen indruk van als van de keratsprokjes van Dickens, wien onze landgenoot met prijsanwaardige cersucht ook in deze kleine verhalen op zijde poogt te streven. Men vergelijke slechts zijn blinden Thjs Witte met den beroemden blinde uit *The Cripple on the Heath*. De stem van het ontwaakt geweten, door **Cremar** meermalen uitmuntend in beeld g.bracht, wordt in *'t Hart op de Veluwe* gesymboliseerd door een harteest, welke fantastisch verschijnt in het alken door bliksemstralen verlichte woud, een afgunstigen sluipmoordenaar tot krankzinnig wordens toe doet ontstellen. Aan zulke grepen herkent men den dichtertijken en tegelijk populairen schrijver, of zoo men liever wil, den kunstenaar-moralist. Eijn is ook de trek, dat de blinde op zijne wandeling door het bosch nog altijd waant gevolgd te worden door den herdershond, dien hij zeer goed weet dat reeds sedert drie jaren dood is. En waar zal men, in tegenstelling met dien onbaatzuchtigen en opgeruimden blinde, een be'er geteekend egoïst aantreffen dan in den persoon van Wouter Arends, den dikke en kanonsteken boer van de hoeve 't Rijnland? Om kort te gaan, deze nieuwe overbetuweche novelle bevat zoo veel voortreffelijks, dat zelfs wie al de vorige gelezen heeft, er zich met welgevallen door laat beelen. Kent men de andere niet, of heeft men de kennismaking tot bedin uitgesteld, dan is deze nieuw aangekomene een uitgerocht specimen. Naar onze meening zijn **Cremars** overbetuweche vertellingen, ondanks of ten gevolge van hare wanspraak, die tastbaar, maar bevallig en welluidend is, bestemd een machtigen zedelijken indruk te blijven maken op elk nieuw geslacht van onbedorven gemoederen.

Nieuws van den dag, 25 oktober 1877:

Advertentie van Gebroeders Koster.

VOOR DE LANGE WINTERAVONDEN. Een eindelooze schat van degelijke lectuur vindt men in het prachtige, groote Boek, genaamd: **FAMILIEBLAD**, onder redactie van **GEORGE KEPPER**, met de fraaie Steen- en Staaldruk Platen, verschenen in 1874. Oordeel slechts over den inhoud:

J. J. Cremer, 't Hart op de Veluwe. Eene Overbetuwsche vertelling. — **Rijkdom**, door **K.** — **Paul Heijse**, Moeder en Kind. — Eene Rechtspleging onder Lodewijk XIV. — **A. Trollope**, Harry Heathcote. Eene Australische geschiedenis. — **Kilian**, de Amerikaansche Spoorwegen. — **Dr. E. Hauslick Gounod**. — **Eckmann-Chatrian**, Verhalen uit den Elzas. De Komeet. — **Julius Wolfgang**, de Man van Mevrouw. — **Bret Harte**, De Bannelingen van Poker Flot. — **Daum**, Door den nood er uit. Novelle. — **Ouida**, Twee Klompjes, uit het Engelsch door Mw. v. Westhrene. — **Kilian**, Strijd. — Een Vrouwenleven. — **F. H. van Leent**, Lieder en uit den Vreemde. — **E. Tillema**, Schetsen uit ons dorp. — **M. Hartmann**, Een uur in den Vuurtoren. — Een dag in Canton. — **Arnold Willmer**, uit Barot's Advocaten-praktijk. — **Karoline Bauer**, Een Herinnering aan Marie Malibran. — **Jules Verne**, Schipbreuk in de lucht. De geschiedenis van het Uitspansel. — Het Europeesche Spoorwegnet. — **Ozone**. — De groote Natuuronderzoeker Agassiz. — Een Chineesch Diner, Godshuis en Theater. — De Ondergang der Wereld. — Vooruitgang van den Scheepsbouw. — De onmetelijke Tropische Wouden. — De hoogste Sterrewacht der Aarde, enz., enz., enz.

De inhoud van het **FAMILIEBLAD** staat gelijk met 6 à 8 gewone dikke Romandeelen, en toch leveren wij zoo'n Exemplaar voor slechts f 1.50, in plaats van f 5.50. Bovendien ontvangt iedereen daarbij als Premie Cadeau, de groote, beroemde Oleographie **DE STIER VAN POTTER**, welke afzonderlijk in den handel anders f 10.— kost. (3457)

Te bekomen bij **GEBROEDERS KOSTER**, Leliegracht, te Amsterdam. Naar buiten tegen toezending van postwissel, waarop moet staan: *Voor Familieblad*.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 29 oktober 1877:

Advertentie van Gebroeders Koster.

VOOR DE LANGE WINTERAVONDEN. Een eindelooze schat van degelijke lectuur vindt men in het prachtige, groote Boek, genaamd: **FAMILIEBLAD**, onder redactie van **GEORGE KEPPER**, met de fraaie Steen- en Staaldruk-Platen, verschenen in 1874. Oordeel slechts over den inhoud: **J. J. Cremer**, 't Hart op de Veluwe. Eene Overbetuwsche vertelling. — **Rijkdom**, door **K.** — **Paul Heijse**, Moeder en Kind. — Eene Rechtspleging onder Lodewijk XIV. — **A. Trollope**, Harry Heathcote. Eene Australische geschiedenis. — **Kilian**, de Amerikaansche Spoorwegen. — **Dr. E. Hauslick Gounod**. — **Eckmann-Chatrian**, Verhalen uit den Elzas. De Komeet. — **Julius Wolfgang**, de Man van Mevrouw. — **Bret Harte**, De Bannelingen van Poker Flot. — **Daum**, Door den nood er uit. Novelle. — **Ouida**, Twee Klompjes, uit het Engelsch door Mw. v. Westhrene. — **Kilian**, Strijd. — Een Vrouwenleven. — **F. H. van Leent**, Lieder en uit den Vreemde. — **E. Tillema**, Schetsen uit ons dorp. — **M. Hartmann**, Een uur in den Vuurtoren. — Een dag in Canton. — **Arnold Willmer**, uit Barot's Advocaten-praktijk. — **Karoline Bauer**, Een herinnering aan Marie Malibran. — **Jules Verne**, Schipbreuk in de lucht. De geschiedenis van het Uitspansel. — Het Europeesche Spoorwegnet. — **Ozone**. — De groote Natuuronderzoeker Agassiz. — Een Chineesch Diner, Godshuis en Theater. — De Ondergang der Wereld. — Vooruitgang van den Scheepsbouw. — De onmetelijke Tropische Wouden. — De hoogste Sterrewacht der Aarde, enz., enz., enz.

De inhoud van het **FAMILIEBLAD** staat gelijk met 6 à 8 gewone dikke Romandeelen, en toch leveren wij zoo'n Exemplaar voor slechts f 1.50, in plaats van f 5.50. Bovendien ontvangt iedereen daarbij als premie Cadeau, de groote, beroemde Oleographie **DE STIER VAN POTTER**, welke afzonderlijk in den handel anders f 10.— kost.

523450.

THART OP DE VELUW

TER

VOORDRACHT

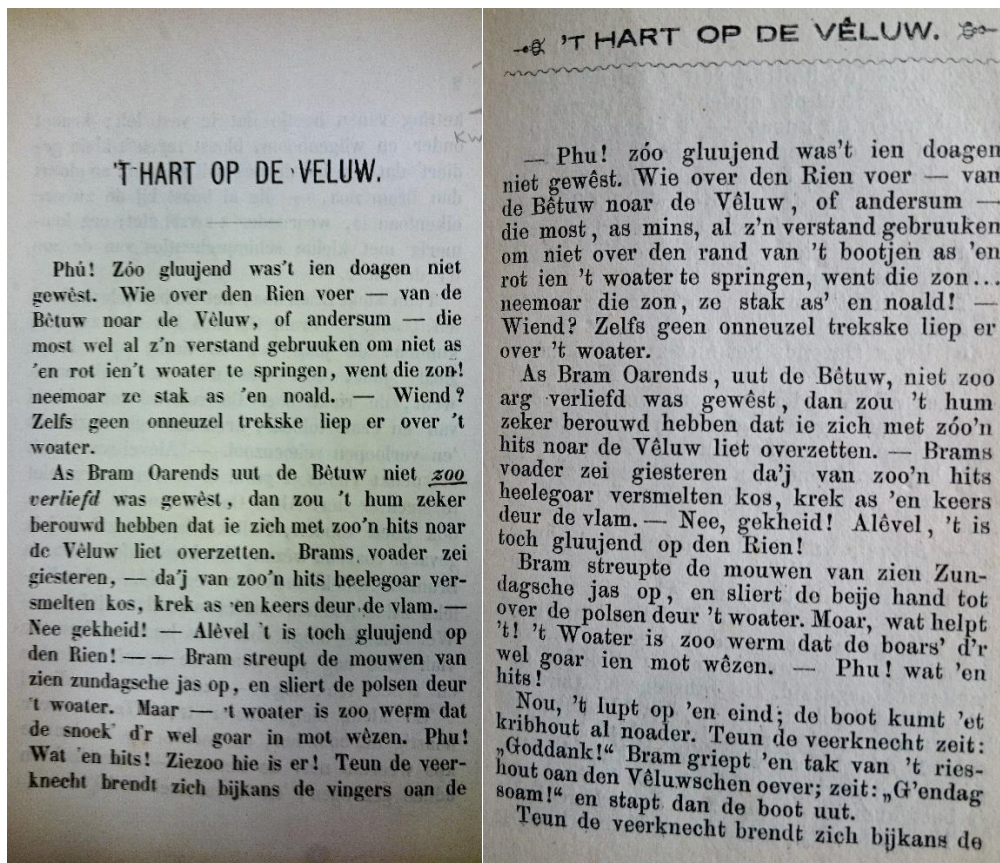
GEWIJZIGD DOOR

J. J. CREMER.

Drie exemplaren getrokken.
Uitsluitend eigendom van den Schrijver.

GEDRUKT BIJ GEER. GIUNTA D'ALBANI.
1878.

1^e pagina van de voordracht versie. 1^e pagina oorspronkelijke tekst.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 5 januari 1880:

Licht Liefde Leven.

Lezing van den Heer J. J. **CREMER**, op
Bonderdag 8 Januari, des avonds ten
half acht ure, in het Gebouw *DILIGENTIA*.

Ontwerp der Lezing: *'t Hart op de Veluwe.*

De Toegangkaarten zijn aan de Leden verzonden.

Een beperkt aantal Toegangkaarten zijn te be-
 komen aan het Gebouw *Diligentia* tegen f 1, ten
 voordeele der Vereeniging. (286) §

Laatst bijgewerkt: 6 mei 2020.

www.jacobcremer.nl